

XX wiek, HISTORIA POWSZECHNA, Szkoła podstawowa i średnia

Opis źródła:

Karta Narodów Zjednoczonych - umowa międzynarodowa, podpisana początkowo przez 51 państw, powołująca do życia Organizację Narodów Zjednoczonych. Karta podpisana została przez 50 państw 26 czerwca 1945 roku w San Francisco, zaś Polska, jako 51 kraj członkowski, podpisała ją 16 października tego samego roku. Niżej przedstawiony tekst źródłowy jest fragmentem artykułu 1, w którym przedstawione zostały cele ONZ.

Miejsce i data wydania:

San Francisco, 1945 r.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Tekst Karty Narodów Zjednoczonych w języku polskim dostępny online:

https://www.unic.un.org.pl/dokumenty/karta_onz.php

Tekst źródła (fragment):

Artykuł 1

Cele Organizacji Narodów Zjednoczonych są następujące:

Utrzymać międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo, stosując w tym celu skuteczne środki zbiorowe dla zapobiegania zagrożeniom pokoju i ich usuwania, tłumienia wszelkich aktów agresji i innych naruszeń pokoju, łagodzić lub załatwiać pokojowymi sposobami, zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego, spory albo sytuacje międzynarodowe, które mogą prowadzić do naruszenia pokoju.

Rozwijać pomiędzy narodami przyjazne stosunki oparte na poszanowaniu zasady równouprawnienia i samostanowienia narodów oraz stosować inne odpowiednie środki dla umocnienia powszechnego pokoju.

Rozwiązywać w drodze współpracy międzynarodowej problemy międzynarodowe o charakterze gospodarczym, społecznym, kulturalnym lub humanitarnym, jak również popierać prawa człowieka i zachęcać do poszanowania tych praw i podstawowych wolności dla wszystkich bez względu na różnice rasy, płci, języka lub wyznania.

Stanować ośrodek uzgadniania działalności narodów, zmierzającej do osiągnięcia tych wspólnych celów.

Słowniczek pojęć:

ONZ - organizacja międzynarodowa z siedzibą w Nowym Jorku, będąca następczynią Ligi Narodów. Stawia sobie za cele, głównie, zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju międzynarodowego.

Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Organizacja_Narod%C3%B3w_Zjednoczonych

Karta Narodów Zjednoczonych -

https://pl.wikipedia.org/wiki/Karta_Narod%C3%B3w_Zjednoczonych

Konferencja w Poczdamie - odbyła się w okresie od 17 lipca do 2 sierpnia 1945 roku w Niemieckim mieście Poczdam. Było to spotkanie koalicji antyniemieckiej, w czasie którego określano nowy kształt powojennego świata.

Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Konferencja_poczdamaska

Państwa założycielskie ONZ - Chiny, Francja, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Związek Radziecki.

Pytania do źródła:

Pytania do uczniów szkoły średniej

1. Jakie cele, w świetle powyższego tekstu źródłowego, przyświecały Organizacji Narodów Zjednoczonych? Czy udało się te cele zrealizować, w kontekście sytuacji międzynarodowej po II wojnie światowej?
2. Jakie były główne postanowienia konferencji poczdamskiej? W jaki sposób podzielono Europę? Które mocarstwa były architektami nowego porządku powojennego?
3. Czy ONZ zapobiegło międzynarodowym tarciom na linii wschód-zachód?

Pytania do uczniów szkoły podstawowej

1. Jakie były okoliczności powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych? W jakim celu ta organizacja powstała?
2. Jakie były bezpośrednie skutki II wojny światowej? Jaki miały one związek z powstaniem ONZ?
3. Jaka organizacja była poprzedniczką ONZ? Jakie były przyczyny jej rozpadu?

Wskazówki:

Odpowiadając na pytania warto przypomnieć sobie, jaki kształt przyjęła Europa po zakończeniu II wojny światowej i kto jej taki kształt nadał. Ważne jest również, aby zastanowić się, jakie dwa główne mocarstwa funkcjonowały w ówczesnym świecie i jaki miały zasięg wpływów międzynarodowych. Gdzie zaś, w tym wszystkim, znajdowała się Polska? Nie

należy także pomijać wpływu konferencji poczdamskiej, w ramach której tzw. Wielka Trójka podejmowała ważne decyzje związane z granicami państw.

Najważniejsze czasy:

8 maja 1945 - zakończenie II wojny światowej

17 lipca - 2 sierpnia 1945 - konferencja w Poczdamie

26 czerwca 1945 - podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych przez 50 państw

16 października 1945 - podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych przez Polskę

Literatura pomocnicza:

Kaczmarek R., Historia Polski 1914 - 1989, Warszawa 2010.

Czapiewski E., Tyszkiewicz J., Historia powszechna. Wiek XX, Warszawa 2024.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Łukasz Wołczyk